

Met uitzondering van de bladen van de Arbeiderspers waarin, tot ergernis van tal van lezers, met betrekking tot de bijeenkomst in de Ridderzaal gerept werd van 'stemmingsvolle eenvoud . . . in een met Nederlands historie zo nauw verknocht bouwwerk'¹, droegen de reportages die de grote dagbladen opnamen, een zuiver feitelijk karakter. In de hoofdartikelen kwam het woord 'droefheid' alleen in *De Standaard* voor, maar ook dit anti-revolutionaire blad 'hoopte van harte' dat er 'goedwillende samenwerking' zou komen.² Het woord 'hoopte' getuigde, zeer voorzichtig, van enige reserve. 'Wordt een nieuw Europa opgebouwd op de grondslag van 'nationale eer en gemeenschappelijke arbeid', dan is Nederland bereid ieder offer te brengen dat noodzakelijk is', schreef *De Telegraaf*.³ *De Nieuwe Rotterdamse Courant*, getroffen door de 'welwillendheid' die men in Seyss-Inquarts woorden gelezen had, merkte op: 'het Nederlandse volk kan er zich slechts over verheugen, wanneer zijn instellingen waaraan het gehecht is, worden ontzien.'⁴ Zo ook het *Algemeen Handelsblad* dat, over de vorming van een nieuw Europa sprekend, toevoegde: 'In dat nieuwe arbeidsproces zal ons volk zich met des te *groter* overtuiging kunnen inschakelen, naarmate het naar de geest *zichzelf* kan blijven.'⁵ In het katholieke blad *De Tijd* ontbraken dergelijke reserves: de geest die uit Seyss-Inquarts woorden sprak, kon door *De Tijd* 'onder de huidige omstandigheden niet anders dan gewaardeerd' worden.⁶ *Het Vaderland* oordeelde nog positiever: 'Ons is geen overheersing maar samenwerking aangeboden . . . Een terugkeer tot het oude is, wat er ook gebeure, in ieder geval uitgesloten!' Het blad wilde 'rustig en met kalm vertrouwen de aangeboden samenwerking . . . aanvaarden.'⁷ In de bladen van de Arbeiderspers werd al hoopvol gerept van 'het toekomstig samengaan (met Duitsland) waartoe het lot de beide naties blijkt te hebben voorbestemd.'⁸ De katholieke *Maasbode* waarschuwde daarentegen tegen kruiperigheid: 'Met kruipen brengt men het niet ver, noch in letterlijke, noch in figuurlijke zin',⁹ en de christelijk-historische *Nederlander* uitte zich nog iets duidelijker: 'Niemand, ook niet het Duitse bestuur, verwacht van ons dat wij ons verlangen naar onafhankelijkheid onder eigen bewind verloochemen.'¹⁰ *De Volkskrant* was het openhartigst: 'Iedere Nederlander', schreef het blad, 'heeft de bitterheid gevoeld en ondergaan dat een vreemdelling in de Ridderzaal het hoogste regeringsgezag op zich heeft genomen.'¹¹

¹ *Het Volk*, 30 mei 1940. ² *De Standaard*, 30 mei 1940. ³ *De Telegraaf*, 30 mei 1940. ⁴ *Nieuwe Rotterd. Crt.*, 30 mei 1940. ⁵ *Algemeen Handelsblad*, 30 mei 1940. ⁶ *De Tijd*, 30 mei 1940. ⁷ *Het Vaderland*, 30 mei 1940. ⁸ *Vooruit*, 30 mei 1940. ⁹ *De Maasbode*, 30 mei 1940. ¹⁰ *De Nederlander*, 30 mei 1940. ¹¹ *De Volkskrant*, 30 mei 1940.